

PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2020/1042

z dnia 15 lipca 2020 r.

ustanawiające środki tymczasowe dotyczące terminów mających zastosowanie do etapów zbierania, weryfikacji i badania przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2019/788 w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej w związku z wystąpieniem epidemii COVID-19

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 24,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 11 marca 2020 r. Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła, że epidemia COVID-19 stała się światową pandemią. Skutki tej pandemii dotknęły państwa członkowskie w dramatyczny i wyjątkowy sposób. Państwa członkowskie wdrożyły szereg obostrzeń mających na celu zatrzymanie lub spowolnienie przenoszenia COVID-19, w tym środki izolacji ograniczające swobodny przepływ ich obywateli, zakaz imprez publicznych oraz zamknięcie sklepów, restauracji i szkół. Środki te doprowadziły do zamrożenia życia publicznego w prawie wszystkich państwach członkowskich.
- (2) Środki wdrożone przez państwa członkowskie w nieuchronny sposób wywarły również poważny wpływ na europejską inicjatywę obywatelską. Dla ważności europejskich inicjatyw obywatelskich (zwanych dalej „inicjatywami”), rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 ⁽²⁾ nakłada na organizatorów obowiązek zebrania co najmniej miliona deklaracji poparcia w co najmniej jednej czwartej państw członkowskich w terminie 12 miesięcy. Z powodu środków wdrożonych w odpowiedzi na pandemię COVID-19 znacznie trudniejsze stało się zbieranie deklaracji poparcia w formie papierowej, prowadzenie lokalnych kampanii i organizacja imprez publicznych, które mają istotne znaczenie dla powodzenia inicjatywy.
- (3) Państwa członkowskie i instytucje Unii mają również pewne zobowiązania prawne na mocy rozporządzenia (UE) 2019/788. Zobowiązania te podlegają ścisłym terminom, od których rozporządzenie (UE) 2019/788 nie dopuszcza żadnych odstępstw.
- (4) W Traktacie o Unii Europejskiej przyznaje się obywatelom Unii prawo do bezpośredniego zwrócenia się do Komisji o przedłożenie wniosku dotyczącego aktu prawnego Unii w celu wykonania Traktatów. Europejska inicjatywa obywatelska jest jednym z głównych instrumentów umożliwiających obywatelom Unii angażowanie się w łatwy i osiągalny sposób w demokratyczną i polityczną debatę na temat Unii oraz wprowadzanie kwestii, które są dla nich ważne, do programu działań Unii.
- (5) W obecnych wyjątkowych okolicznościach, a w szczególności z powodu środków wdrożonych przez państwa członkowskie w odpowiedzi na pandemię COVID-19, niezbędne są środki tymczasowe w celu zachowania skuteczności europejskiej inicjatywy obywatelskiej jako instrumentu i zagwarantowania pewności prawa w odniesieniu do możliwego przedłużenia obowiązujących terminów.
- (6) Państwa członkowskie wskazały, że w celu zapewnienia zdolności do monitorowania i kontrolowania sytuacji w zakresie zdrowia publicznego, będą one jedynie stopniowo zmniejszać poziom ograniczeń wprowadzonych za pomocą środków wdrożonych w odpowiedzi na pandemię COVID-19. W związku z tym należy przedłużyć okres zbierania deklaracji poparcia o sześć miesięcy, obejmując okres od dnia 11 marca 2020 r., kiedy to Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła, że epidemia COVID-19 stała się pandemią. Przedłużenie to opiera się na założeniu, że co najmniej w okresie pierwszych sześciu miesięcy od dnia 11 marca 2020 r. co najmniej jedna czwarta państw członkowskich lub kilka państw członkowskich reprezentujących ponad 35 % ludności Unii będzie stosować środki, które w znaczący sposób ograniczą możliwości organizatorów w zakresie zbierania deklaracji poparcia w formie papierowej i prowadzenia lokalnych kampanii. W związku z tym maksymalny okres zbierania deklaracji poparcia dla inicjatyw, w przypadku których w dniu 11 marca 2020 r. okres zbierania deklaracji był w toku, należy przedłużyć o sześć miesięcy. Ponadto w odniesieniu do inicjatyw, w przypadku których okres zbierania deklaracji rozpoczął się pomiędzy dniem 11 marca 2020 r. a dniem 11 września 2020 r., okres zbierania deklaracji należy przedłużyć do dnia 11 września 2021 r.

⁽¹⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 9 lipca 2020 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady dnia 14 lipca 2020 r.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55).

- (7) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia oraz biorąc pod uwagę, że trudno jest przewidzieć zakończenie pandemii w Unii, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w celu dalszego przedłużenia okresu zbierania deklaracji w odniesieniu do inicjatyw, w przypadku których w dniu 11 września 2020 r. okres zbierania deklaracji będzie nadal trwał, jeżeli środki wdrożone w odpowiedzi na pandemię COVID-19, które w znaczący sposób ograniczają możliwości organizatorów w zakresie zbierania deklaracji poparcia w formie papierowej i informowania opinii publicznej o ich trwających inicjatywach, będą nadal obowiązywać po tym dniu w co najmniej jednej czwartej państw członkowskich lub kilku państwach członkowskich reprezentujących ponad 35 % ludności Unii. Przewidziane w niniejszym rozporządzeniu przedłużenie okresu zbierania deklaracji o sześć miesięcy powinno dać Komisji wystarczająco dużo czasu, aby mogła podjąć decyzję, czy dalsze przedłużenie okresu zbierania deklaracji jest uzasadnione. Te uprawnienia wykonawcze powinny również umożliwić Komisji przyjęcie aktów wykonawczych w celu przedłużenia okresu zbierania deklaracji w razie nowego kryzysu w dziedzinie zdrowia publicznego związanego z nowym wybuchem epidemii COVID-19, o ile co najmniej jedna czwarta państw członkowskich lub kilka państw członkowskich reprezentujących ponad 35 % ludności Unii wdroży środki, które mogą mieć taki sam skutek. Przyjmując te akty wykonawcze Komisja powinna wskazać odpowiednie inicjatywy, wraz z nową datą końcową okresów zbierania odnoszących się do nich deklaracji w następstwie wyrażenia zgody na przedłużenie, a także okoliczności faktyczne uzasadniające wyrażenie zgody na takie przedłużenie. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽³⁾.
- (8) W swojej ocenie przed przyjęciem aktów wykonawczych przedłużających okres zbierania deklaracji Komisja powinna wziąć pod uwagę, czy środki wdrożone przez państwa członkowskie w odpowiedzi na pandemię COVID-19 lub w odpowiedzi na nową epidemię COVID-19 w znaczący sposób ograniczają możliwości organizatorów w zakresie zbierania deklaracji poparcia w formie papierowej i prowadzenia lokalnych kampanii.
- (9) Komisja powinna informować organizatorów odnośnych inicjatyw oraz państwa członkowskie o każdym przedłużeniu okresu zbierania deklaracji oraz o nowej dacie końcowej okresu zbierania deklaracji w odniesieniu do każdej odnośnej inicjatywy. Zgodnie z obowiązkiem informacyjnym spoczywającym na Komisji na podstawie art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/788 te nowe daty końcowe należy również wskazać w rejestrze online i na publicznie dostępnej stronie internetowej poświęconej europejskiej inicjatywie obywatelskiej.
- (10) Środki wdrożone przez państwa członkowskie w odpowiedzi na pandemię COVID-19 mogą znacząco wpłynąć na zdolność właściwych organów do zweryfikowania deklaracji poparcia dla danej inicjatywy w terminie trzech miesięcy określonym w rozporządzeniu (UE) 2019/788. Przykładowo liczba dostępnych pracowników może być mniejsza lub właściwe organy mogą mieć dodatkowe zadania i obowiązki w związku z pandemią.
- (11) Państwa członkowskie powinny zapewnić możliwie normalne funkcjonowanie swoich organów administracji pomimo środków wdrożonych w odpowiedzi na pandemię COVID-19. W wyjątkowych okolicznościach państwo członkowskie powinno mieć jednak możliwość przedłożenia Komisji umotywowanego wniosku o przedłużenie terminu weryfikacji. Wniosek powinien być uzasadniony i uwzględniać wpływ środków związanych z pandemią na funkcjonowanie właściwych organów tego państwa członkowskiego. W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w celu wyrażenia zgody na przedłużenie będące przedmiotem wniosku. Przedłużenie nie powinno być dłuższe niż pierwotny termin weryfikacji.
- (12) Ze względu na środki wdrożone przez państwa członkowskie w odpowiedzi na pandemię COVID-19 instytucjom Unii może być trudno zorganizować spotkania z organizatorami lub wysłuchania publiczne w kontekście badania ważnych inicjatyw w państwie członkowskim, w którym zamierzają one zorganizować takie spotkania lub wysłuchania. W takich przypadkach instytucje powinny mieć możliwość odroczenia tych spotkań lub wysłuchań do dnia, w którym ich przeprowadzenie będzie możliwe w świetle sytuacji w zakresie zdrowia publicznego w danym państwie członkowskim. W przypadku gdy wysłuchanie publiczne zostanie odroczone, Komisja powinna mieć możliwość opóźnienia przyjęcia komunikatu określającego jej wnioski prawne i polityczne dotyczące danej inicjatywy do dnia przypadającego w terminie trzech miesięcy od przeprowadzenia wysłuchania publicznego, aby umożliwić Komisji należyte uwzględnienie ustaleń z tego wysłuchania.
- (13) W przypadku przedłużenia okresu zbierania deklaracji, weryfikacji lub badania ze względu na środki wdrożone przez państwa członkowskie w odpowiedzi na pandemię COVID-19 okresy zatrzymywania deklaracji poparcia określone w rozporządzeniu (UE) 2019/788 przedłużone należy odpowiednio przedłużyć.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (14) Z uwagi na nieprzewidywalny i nagły charakter epidemii COVID-19 oraz związane z nią środki wdrażane przez państwa członkowskie, które to środki były wielokrotnie przedłużane, a także ze względu na długi okres niezbędny do przyjęcia odpowiednich środków, wymagany przez procedury ustawodawcze, w odniesieniu do niektórych inicjatyw terminowe przyjęcie środków tymczasowych przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu nie było możliwe. Z tego powodu środki tymczasowe powinny obejmować również okres poprzedzający wejście w życie niniejszego rozporządzenia.
- (15) Niniejsze rozporządzenie powinno mieć również zastosowanie do inicjatyw zarejestrowanych przed dniem 1 stycznia 2020 r. na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 (*), do których – zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2019/788 – w dalszym ciągu mają zastosowanie przepisy tego rozporządzenia dotyczące zbierania deklaracji poparcia oraz weryfikacji i poświadczania przez państwa członkowskie.
- (16) Biorąc pod uwagę tymczasowy charakter środków wdrażanych przez państwa członkowskie w odpowiedzi na pandemię COVID-19, okres stosowania niniejszego rozporządzenia powinien być również ograniczony.
- (17) Zgodnie z zasadą proporcjonalności konieczne i stosowne jest ustanowienie środków tymczasowych dotyczących terminów mających zastosowanie do etapów zbierania, weryfikacji i badania przewidzianych w rozporządzeniu (UE) 2019/788, aby osiągnąć podstawowy cel, jakim jest utrzymanie skuteczności instrumentu dotyczącego europejskiej inicjatywy obywatelskiej w czasie pandemii COVID-19. Niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia założonych celów, zgodnie z art. 5 ust. 4 Traktatu o Unii Europejskiej.
- (18) Niniejsze rozporządzenie należy przyjąć w trybie pilnym, aby sytuacje braku pewności prawa dotyczące obywateli, organizatorów, krajowe organy administracji oraz instytucje Unii trwały możliwie najkrócej, w szczególności w przypadku gdy odpowiednie terminy zbierania deklaracji poparcia, weryfikacji i badania w odniesieniu do szeregu inicjatyw już upłynęły lub wkrótce upłyną.
- (19) Z uwagi na pilną potrzebę wynikającą z nadzwyczajnych okoliczności spowodowanych epidemią COVID-19, należy przewidzieć wyjątek od terminu ośmiu tygodni, o którym mowa w art. 4 Protokołu nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej, do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i do Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej.
- (20) W celu umożliwienia szybkiego rozpoczęcia stosowania środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w trybie pilnym następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się środki tymczasowe mające zastosowanie do okresów zbierania deklaracji, weryfikacji oraz badania w odniesieniu do zarejestrowanych europejskich inicjatyw obywatelskich na mocy rozporządzenia (UE) 2019/788 i rozporządzenia (UE) nr 211/2011 (zwanymi dalej „inicjatywami”) w kontekście środków wdrożonych przez państwa członkowskie w odpowiedzi na pandemię COVID-19.

Artykuł 2

Przedłużenie terminów zbierania deklaracji poparcia

1. Niezależnie od art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/788 oraz art. 5 ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 211/2011, jeżeli procedura zbierania deklaracji poparcia dla inicjatywy była w toku w dniu 11 marca 2020 r., maksymalny okres zbierania deklaracji poparcia dla tej inicjatywy przedłuża się o sześć miesięcy.

W przypadku gdy procedura zbierania deklaracji poparcia dla inicjatywy rozpoczęła się między dniem 11 marca 2020 r. a dniem 11 września 2020 r., okres zbierania deklaracji przedłuża się w odniesieniu do tej inicjatywy do dnia 11 września 2021 r.

Komisja informuje organizatorów odnośnych inicjatyw i państwa członkowskie o przedłużeniu przewidzianym w akapitach pierwszym i drugim niniejszego ustępu. Komisja wskazuje nową datę końcową okresu zbierania deklaracji dla każdej inicjatywy w rejestrze online, o którym mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/788.

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz. U. L 65 z 11.3.2011, s. 1).

2. Komisja może przyjmować akty wykonawcze w celu dalszego przedłużenia maksymalnego okresu zbierania deklaracji poparcia dla inicjatyw, o których mowa w ust. 1, jeżeli po dniu 11 września 2020 r. co najmniej jedna czwarta państw członkowskich lub kilka państw członkowskich reprezentujących ponad 35 % ludności Unii w dalszym ciągu stosuje środki wdrożone w odpowiedzi na pandemię COVID-19, które w znaczący sposób ograniczą możliwości organizatorów w zakresie zbierania deklaracji poparcia w formie papierowej i informowania opinii publicznej o ich trwających inicjatywach.

Komisja może także przyjmować akty wykonawcze w przedłużeniu maksymalnego okresu zbierania deklaracji poparcia dla inicjatyw, w przypadku których procedura zbierania deklaracji w chwili wystąpienia nowej epidemii COVID-19 jest w toku, jeżeli co najmniej jedna czwarta państw członkowskich lub kilka państw członkowskich reprezentujących ponad 35 % ludności Unii stosuje środki, które przynoszą negatywne skutki dla organizatorów tych inicjatyw w takim samym stopniu, jak środki, o których mowa w akapicie pierwszym.

Akty wykonawcze określone w akapitach pierwszym i drugim, muszą wskazywać inicjatywy, których dotyczą, oraz nową datę końcową okresu zbierania odnoszących się do nich deklaracji.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 6 ust. 2.

Każde przedłużenie na mocy niniejszego ustępu trwa trzy miesiące.

Do celów oceny przez Komisję, czy wymogi odnoszące się do przyjmowania aktów wykonawczych, o których mowa w akapitach pierwszym i drugim zostały spełnione, państwa członkowskie dostarczają Komisji, na jej wniosek, informacje o środkach, które wdrożyły lub zamierzają wdrożyć w odpowiedzi na pandemię COVID-19 lub w odpowiedzi na nową epidemię COVID-19.

Komisja notyfikuje swoją decyzję organizatorom i informuje państwa członkowskie o każdym przedłużeniu, na które wyrażono zgodę, w odniesieniu do każdej odnośnej inicjatywy. Komisja publikuje swoją decyzję w rejestrze online, o którym mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/788.

3. Niezależnie od ust. 1 i 2 całkowity okres zbierania deklaracji nie może przekraczać 24 miesięcy.

Artykuł 3

Przedłużenie terminów weryfikacji deklaracji poparcia przez państwa członkowskie

1. Niezależnie od art. 12 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/788 oraz art. 8 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 211/2011, w przypadku gdy państwo członkowskie uzna, że ze względu na środki wdrożone w odpowiedzi na pandemię COVID-19 nie będzie w stanie zakończyć weryfikacji deklaracji poparcia dla danej inicjatywy w terminie określonym w tych przepisach, może ono przedłożyć umotywowany wniosek o przedłużenie tego terminu. Wniosek ten przedkłada się Komisji najpóźniej na miesiąc przed upływem danego terminu.

2. W przypadku gdy, w następstwie wniosku złożonego zgodnie z ust. 1, Komisja stwierdzi, że wymogi określone w tym ustępie zostały spełnione, przyjmuje akt wykonawczy wyrażający zgodę na przedłużenie terminu określonego w ust. 1 w odniesieniu do danego państwa członkowskiego. Przedłużenie nie może być krótsze niż jeden miesiąc ani dłuższe niż trzy miesiące.

3. Komisja notyfikuje swoją decyzję państwu członkowskiemu oraz informuje organizatorów danej inicjatywy o przedłużeniu. Komisja publikuje swoją decyzję w rejestrze online, o którym mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/788.

Artykuł 4

Przedłużenie terminów badania ważnych inicjatyw

1. Niezależnie od art. 14 ust. 2 i art. 15 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/788, w przypadku gdy po dniu 11 marca 2020 r. Komisja lub Parlament Europejski napotyka trudności odpowiednio w organizacji spotkania z organizatorami lub wysłuchania publicznego z powodu środków wdrożonych w odpowiedzi na pandemię COVID-19 przez państwo członkowskie, w którym instytucje te zamierzają zorganizować spotkanie lub wysłuchanie, organizują je gdy tylko sytuacja w zakresie zdrowia publicznego w danym państwie członkowskim to umożliwi lub – w przypadku gdy organizatorzy zgoda się uczestniczyć zdalnie w spotkaniu lub wysłuchaniu – gdy tylko uzgodnią z instytucjami jego datę.

2. Niezależnie od art. 15 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/788, w przypadku gdy Parlament Europejski odracza wysłuchanie publiczne na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, Komisja przyjmuje komunikat określający jej wnioski prawne i polityczne dotyczące danej inicjatywy, w terminie trzech miesięcy od wysłuchania publicznego.

Artykuł 5

Przedłużenie terminów zatrzymywania danych osobowych

1. Niezależnie od art. 19 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2019/788, w przypadku gdy maksymalny okres zbierania deklaracji lub okres weryfikacji w odniesieniu do danej inicjatywy zostanie przedłużony zgodnie z art. 2 lub 3 niniejszego rozporządzenia, termin 21 miesięcy, w którym deklaracje poparcia i ich kopie mają być zniszczone, przedłuża się o ten sam okres.
2. Niezależnie od art. 19 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2019/788, w przypadku gdy maksymalny okres zbierania deklaracji, okres weryfikacji lub okres badania w odniesieniu do danej inicjatywy zostanie przedłużony zgodnie z art. 2, 3 lub 4 niniejszego rozporządzenia, terminy, w których ewidencja adresów e-mail ma być zniszczona, przedłuża się o ten sam okres.

Artykuł 6

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet ds. europejskiej inicjatywy obywatelskiej ustanowiony na mocy art. 22 rozporządzenia (UE) 2019/788. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 7

Zastosowanie retroaktywne

Artykuły 2–5 stosuje się z mocą wsteczną do inicjatyw, których okres zbierania deklaracji, okres weryfikacji lub okres badania upłynął pomiędzy dniem 11 marca 2020 r. a dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 8

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się do dnia 31 grudnia 2022 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 15 lipca 2020 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
D. M. SASSOLI
Przewodniczący

W imieniu Rady
J. KLOECKNER
Przewodniczący